

**ILAN PAPPÉ. (2018). İSRAİL HAKKINDA ON MİT. (ÇEV.) S. ERDEM TÜRKÖZÜ.
ANKARA: NİKA YAYINEVİ.**

**ROGER GARAUDY. (2019). İSRAİL MİTLER ve TERÖR İSRAİL SİYASETİNİN DAYANDIĞI
EFSANELER. (ÇEV). CEMAL AYDIN.İSTANBUL: TİMAŞ YAYINLARI.**

Kitap İncelemesi

Aylin Gamze ATEŞ

Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırklareli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

aylingamzeates@outlook.com | ORCID: 0000-0002-2314-0490

İsrail tarihçisi ve Sosyalist aktivist olarak tanınan Ilan Pappé'nin "Filistin'de Etnik Temizlik", "Modern Filistin Tarihi" ve "Ortadoğu'yu Anlamak" isimli eserleri bulunmaktadır. Yazar, ağırlıklı olarak İsrail-Filistin sorunu çalışmaktadır. Yazarın temel gayesi İsrail tarihçisi olarak İsrail-Filistin meselesine Filistin açısından bir pencere açarak kitlelere farklı bir bakış açısı sunabilmektir. Pappé'nin İsrail kökenli olması bu çabasını daha da anlamlı kılmaktadır. Yazar, İsrail'in Filistin topraklarını işgaline rağmen kamuoyunda oluşan haklı imaja sebep olan mitleri 2017 yılında yayımlanan İsrail Hakkında On Mit kitabında ortaya koymaya çalışmaktadır (Pappé, s. 9).

Roger Garaudy ise Fransa parlamentosunda milletvekili, meclis başkanı ve senatör olarak görev yapmıştır. Garaudy'nin başlıca eserleri; "Dünyadaki Tek Medeniyet Batı Değil", "Siyonizm Dosyası", "İsrail'in Kuruluşundaki Mitlerdir". 1982 yılında İslam'ı seçip, Filistin halkının haklarını savunmaya başlayınca Avrupa ve Amerikan medyası Roger'e ambargo uygulanmış ve 1996 yılında yayımlanan "İsrail Mitler ve Terör" kitabı çok büyük bir yankı uyandırdığından dolayı kitabın basıldığı kitabevi Siyonistler tarafından yağmalanmıştır (Garaudy, s. 5 dipnot 1).

Her iki yazar da İsrail hakkında doğru bilinen yanlışları eleştirel bir dille ele almaktadır. İsrail hakkında türetilen bu mitler Siyonizm'i haklılaştıran bir işlev üstlenmektedir. Dolayısıyla bu mitleri açığa çıkarmak her iki yazarın da temel amacıdır. Fakat aynı amacı paylaşıyorlar da farklı bakış açılarına sahiptirler.

Her iki kitabın da ismindeki ve bazı bölümlerindeki benzerliklerden dolayı karşılıklı olarak incelenmesinde yarar vardır. İsrail ve mitleri konusunda dikkat çektikleri farklı mitler de oldukça önemlidir. Ayrıca benzer konulara, her iki yazarın da yaklaşımlarını incelemek yararlı olacaktır.

Garaudy eserini kaleme alma amacını, "(...) böylesine utanç verici olan bir siyaset belli bir gizlenmeyi gerektirir ki benim kitabım da işte bu üstü örtülü şeyi ortaya çıkarmayı hedefliyor." (Garaudy, s. 11) şeklinde dile getirmiştir. Garaudy'ye göre eser, "Saptırılmış mitolojilere karşı çağdaş dünyanın eleştirel tarihine katkı olacaktır." (Garaudy, s. 15).

Pappé, "İsrail Hakkında On Mit" kitabında yer alan önsözde yazma amacını şöyle özetlemiştir; "*Genel kamuoyu için bu kitap, sık sık aşırı derecede karmaşık görünen bir konunun basit bir sürümünü temsil eder; ama bu konu kolayca açıklanabilir ve adalet ve insan haklarının evrensel bakış açısıyla ilişkilidir. Son olarak umut ediyorum ki bu kitap, geçmişteki ve günümüzdeki İsrail-Filistin sorununun kalbindeki derin yanlış anlamaların bazılarını açığa kavuşturacaktır.*" (Pappé, s. 14). İsraili bir Yahudi olan Pappé'nin bu eseri yazmasının bir diğer amacı ise adaletsizlik yaratan mitleri çürütmek ve Filistinlilerin lehine güç dengesini onarmaktır.

Pappé ve Garaudy'nin eserlerini kaleme alma amaçları benzerlik göstermektedir. Her iki yazarın da temel gayesi İsrail'in kamuoyuna empoze ettiği düşüncelerin yıkılması ve tartışılmaya açılmasıdır. Yöntemsel olarak farklılıkları ise Pappé, mitlerin eleştirisini İsrail politikaları üzerine yaparken, Garaudy mitlerin eleştirisini Yahudiliğin saptırılmasını gerekçe göstererek yapmaktadır.

Pappé ve Garaudy'nin eserlerinin konuları da benzerlik göstermektedir. Her iki eserde de İsrail-Filistin sorununda İsrail'in masum olmadığı, ezilen ve haklı olan tarafın Filistin olduğudur. Pappé, kitabın başlığında da belirtildiği gibi, on mit üzerinden bu konuyu açıklamaya çalışmıştır. Bahsedilen on mit kronolojik olarak alt başlıklar şeklinde sürdürülmüştür. Her alt başlık mitleri destekler nitelikte örneklendirilmiştir.

Garaudy'nin eserinde de aynı kronolojik sıralama kullanılmıştır. Garaudy eserinde, İsrail medyası, dünya medyası, İsraili tarihçiler ve bilim insanları, karar alıcı aktörler gibi birçok unsura yer verilmiş ve mitleri anlatırken İsrail'in söylemleri de es geçilmemiştir.

Pappé, kendi gözlemlerini ve buna paralel kendi görüşünü pekiştirecek tarihsel kayıtlardan yararlanmıştır. Pappé, önsözünde de belirttiği gibi kendi toplumu kadar Filistin toplumunu da önemsemekte ve endişelenmektedir (Pappé, s. 13). Pappé'nin İsraili bir yazar olması, içeriden gelen eleştiri olarak bakıldığında oldukça kıymetli ve bir İsrailinin konuya nasıl baktığı açısından oldukça ilgi çekicidir. Garaudy, İsrail'in geçmişten günümüze kadar nasıl bir yol haritası çizdiğini ve amaçlarının sadece bir yurt sahibi olmak olmadığını gözler önüne sermek istemiştir.

Her iki eserde de yer alan bazı mitler oldukça dikkat çekicidir. Bunların birkaçına değinmek yararlı olacaktır. İlan Pappé'nin ele aldığı "Siyonizm Sömürgecilik Değildir" miti (Pappé, s. 65) ilk Siyonist yerleşimciler Filistin'e göç etmeye başladığında Filistin'in boş olmadığına Siyonist liderler tarafından bilindiğini ve sistematik olarak göçe devam edilmesi gerektiğini içermektedir. Aynı zamanda yerleşmeye başlayan Yahudi gruplar Siyonist yetkililere "gelin güzel ama başka bir adamla evli" (Pappé, s. 65) raporunu göndermişlerdir. Bu raporda anlatılmak istenen "vatanın çok güzel ama insanlarla dolu" olduğudur. Siyonist liderler ise orada yaşayanların ülkede hiçbir hakkı olmadığını Filistin'in onlara (Yahudilere) vaat edilen topraklar olduğunu vurgulamıştır. Pappé ise eğer orada yaşan bir halk varsa ve sistematik olarak göç ediliyor ve mal sahibi olunup, orada yaşayan halk kovulmaya başlanıyorsa bunun adının sömürgecilik olduğunu ileri sürmüştür.

Bir diğer ilgi çekici mit ise “İki Devletli Çözüm İleriye Dönük Tek Yoldur” mitidir (Pappé, s. 183). İki devletli çözümün olabileceğini ileri süren bu mit İsrail’in Batı Şeria’yı sömürgeleştirdiği sürece imkânsız olarak görünmektedir. Pappé bu mitin her zaman servis edilen yumuşak bir karın olduğunu ileri sürmektedir. Pappé, İsrail’in bunu kullanarak kendisinin demokratik bir ülke olduğunu, amacının sömürgecilik değil bir vatana sahip olmak olduğunu kamuoyuna yansıtma amacı olduğunu öne sürmüştür. Aynı zamanda Pappé, iki devletli bir çözümün olabilmesi için Filistin’in Birleşmiş Milletlere tam üyeliğinin mümkün olabileceğini belirtmiştir.

Ilan Pappé’nin eserinde yer alan diğer mit “Filistin Boş Bir Ülkeydi” mitidir (Pappé, s. 19). Yahudiler gelmeden önce Filistin’in kurak, boş ve neredeyse çöl halinde bir bölge olması genel olarak kabul gören bir anlayıştır. Yahudi göçlerinin ardından topraklar verimli hale gelip işlenmeye başlanmıştır. Pappé ise bunun bir mit olduğunu modernleşme ve ulusallaşma adına belirli süreçlerden geçen Filistin’in her türlü ticaret ağına sahip bir ülke olduğundan bahsetmektedir.

Pappé’nin eserindeki diğer bir mit ise “Yahudiler Ülkesiz Bir Halktır” mitidir (Pappé, s. 29). Mit, Avrupa’nın hiçbir ülkesinde Yahudilere insanca yaşam hakkı tanınmadığından ve yaşadıkları devletin vatandaşı olarak kabul edilmedikleri için kendilerini ülkesiz bir halk olarak adlandırdıklarından bahsetmektedir. Pappé’in bu mite karşı eleştirisi ise Siyonizm’in Yahudi yapımı değil Hristiyan yapımı olduğu ve Yahudileri Avrupa’dan atmak için bir plan olarak inşa edildiğidir.

Garaudy, ““Altı Milyon” Efsanesi” başlığının altında Larousse Sözlüğünün soykırım tanımlamasına yer vermiştir. “Soykırım: Fertlerini imha etmek suretiyle etnik bir grubun düzenli olarak yok edilmesi” (Garaudy, s. 165). Garaudy’e göre bu kelimenin anlamı Nürnberg’de yanlış anlaşılmıştır (Garaudy, s. 166). Bütün Yahudi halkının yok edilmediğini öne sürmüştür. Aynı zamanda Yahudi soykırımının herkesin işine geldiğinden bahsetmiştir. İngiliz ve Amerikan yöneticilerin 13 Şubat 1945’te Dresden’de yaptıkları katliamı hafızalardan silmek için Yahudi soykırımını kullandıklarını belirtmiştir (Garaudy, s. 168).

Garaudy’nin eserinde yer alan ilgi çekici başlık ise “Amerika Birleşik Devletleri’ndeki Lobi” başlığıdır (Garaudy, s. 211). Garaudy başlığın hemen altında, Paul Findley’in sözünü paylaşmıştır. “İsrail Başbakanı, Amerika Birleşik Devletleri’nin Ortadoğu ile ilgili dış politikasında, kendi ülkesinde sahip olduğundan çok daha fazla nüfuza sahiptir”. Garaudy, İsrail nüfuzunun nasıl elde edildiği konusunda ise lobiciliği öne sürmüştür. Amerika Birleşik Devletleri’nde (ABD) yaşayan 6 milyon Yahudi’nin oyunun belirleyici olduğu olduğunu ve bu oyu alabilmek için İsrail bazında bazı desteklerin olduğunu ileri sürmektedir. Lobilerin siyasi eylemleri saptıracak güçte olduğunu ve ABD’deki güçlü oy potansiyeli sayesinde İsrail haklı olmasa dahi ABD’nin İsrail yanında yer aldığını vurgulamıştır. Aynı zamanda lobi faaliyetlerinin İsrail iddialarını politika aracı haline getirilmesinde rol oynadığını belirtmektedir.

Roger Garaudy’nin eserindeki “Topraksız Halk İçin Halksız Toprak” miti Pappé’in yukarıda bahsedilen “Filistin Boş Bir Ülkeydi” ve “Yahudiler Ülkesiz Bir Halktır” mitleri

ile paralel içeriğe sahiptir. Garaudy mitin anlatımına geçmeden önce İsrail'in eski Başbakanlarından Golda Meir'in şöyle bir demecini paylaşmıştır; "*Bir Filistin halkı yoktur... Bizler gelip de onları kapıya koyduğumuz ve ülkelerini ellerinden aldığımız için değil. Onlar zaten yoktular!*" (Garaudy, s. 185). Garaudy bu miti anlatırken daha çok vaat edilmiş topraklar üzerinden eleştiri geliştirmiş ve İsrail'in sadece %15'lik kısmın Yahudi olduğunu geriye kalanların ise bir dine mensup olmadıklarını belirtmiştir (Garaudy, s. 185). Yazar vaat edilmiş toprak konusuna eleştiri getirerek İsrail halkının çoğunluğu Yahudi değilken yaşadıkları toprakların vaat edilmiş toprak adı altında bir öneminin olmadığını eleştirmektedir (Garaudy, s. 186). Eserlerin alt başlıklarında örtüşen başka mit bulunmamaktadır. Bunun nedeni kitapların yazım tarihlerinin farklı olması ve yazarların konuya farklı yönden bakmalıdır. Diğer yandan her iki kitapta da farklı olarak yorumlanabilecek bazı mitler bulunmaktadır. Garaudy'nin eserindeki "Vaat Efsanesi" bunlardan biridir.

Garaudy vaat edilen topraklar mitini eleştirmeden önce İsrail' "Bizler Tevrat'a sahipsek, bizler kendimizi Tevrat'ın halkı olarak görüyorsak, Tevrat'a vaat edilen bütün topraklara sahip olmak zorundayız." (General Moşe Dayan) notunu paylaşmaktadır. Hemen ardından miti iki bölüme ayırmış ve birinci bölümde Hristiyan tasvirinde vaat edilen topraklara, ikinci bölümde ise Yahudi Peygamberlerin tasvirinde vaat edilen topraklara yer vermektedir. Genel olarak birinci kısımda ileri sürülen argüman vaat edilen toprak mitinin yerleşik bir hayata geçme hasreti çeken konar göçer toplumların pek çoğunda görülen bir vaat olmasıdır. Vaat edilen toprakların birer efsane olduğunu ve her dinde bunun olabileceğini ileri sürülmektedir. İkinci kısımda ise Yahudi Peygamberlerin vaat efsaneleri incelenmiştir. Bu bölümde bahsedilen temel argüman ise gerçek Siyonizm'in şu an İsrail'in yaptığı politikalarla örtüşmediğini ve kutsal topraklara sahip olmak için orayı sömürgeleştirmenin doğru olmadığını vurgulamaktadır.

Ilan Pappé ise vaat edilen topraklar mitine ayrı bir başlık açmasa da diğer mitlerin anlatılması esnasında bu konuya vurgu yapmıştır. Vaat edilen toprakların bir Siyonizm savı olduğunu ve Siyonizm'in Yahudiliğin önemsiz bir dışı vurumu olduğunu ileri sürmektedir. Siyonizm'in Yahudilere ülke seçimi konusunda vaat edilmiş toprak efsanesini empoze ettiğinden bahsetmektedir. Diğer bir ilginç argümanı ise Yahudileri Avrupa'dan uzaklaştırmak için vaat edilen topraklar efsanesinin Hristiyan planı olduğudur (Pappé, s. 30).

Pappé'nin deşindiğı bir diğer mit "Filistinliler 1948'de Gönüllü Olarak Vatanlarını Terk Etti" mitidir (Pappé, s. 75). Pappé, Siyonizm'e göre Filistin'in %80'ininde Yahudi halkın yaşaması gerektiğini ve bunun gönüllü ve zorunlu göç şeklinde iki yol ile gerçekleşebileceğini öne sürmektedir (Pappé, s. 75). Pappé'ye göre bir topluluğu göç etmeye zorlamak için onların köylerini yakıp yağmalıyorsanız, buna gönüllü göç demek doğru değildir (Pappé, s. 92).

Garaudy'nin eserinde yer alan ancak Pappé'nin deşinmediğı mit ise "Seçkin Millet Efsanesi" mitidir. Garaudy miti eleştirmeye geçmeden önce "*Şöyle seslenir Rab: Benim ilk doğan oğlum İsrail'dir.*" (Garaudy, s. 43) sözüne yer vermektedir. Garaudy bu mitin bir temele dayanmayan efsane olduğunu ileri sürmüş ve bu inancın Eski Ahit'le birlikte ortaya çıktığından bahsetmiştir. Aynı zamanda bu inancın ortaya çıktığı Kitab-ı Mukaddes'in

yazıya geçirilmesi görevini yapanların monoteist olmadıklarını vurgulamaktadır. Bu mitin efsaneleşmiş bir inanç olduğundan bahsetmektedir.

Ilan Pappé ve Roger Garaudy'nin eserlerinin ortak noktasının İsrail-Filistin anlaşmazlığındaki dengesizlik olduğu açıkça görünmektedir. Her iki eser de İsrail'in birtakım haksızlıklar yaptığını dikkat çekerek, Filistin'in haksızlığa maruz kaldığını ortaya çıkarmayı hedeflemektedir. Her iki yazar da bunu farklı yöntemlerle yapmaktadır. Ilan Pappé, İsrail hakkındaki mitlerin gerçekte örtüşmediğini İsrail politikaları üzerinden analiz ederken, Roger Garaudy bu mitleri Siyonizm'in ve Yahudilik 'in saptırılması ve yanlış yorumlanması bağlamında ele almaktadır.